

Εικόνες από ένα ιστορικό παρελθόν

Ο ΑΛΕΚΟΣ ΛΕΒΙΔΗΣ ΣΤΗΝ «ΩΡΑ»

Στή γκαλερί «Ωρα» εκθέτει για πρώτη φορά σε άτομη έκθεση ο ζωγράφος Άλέκος Λεβίδης. Τα δεκατέσσερα τελευταία χρόνια ο Λεβίδης ασχολείται αποκλειστικά με τη ζωγραφική, είναι όμως η πρώτη φορά που εκθέτει επίσημα και το γεγονός αυτό καταγράφεται στην προσωπική του βιογραφία σαν δείγμα του ιδιαίτερου προβληματισμού στα θέματα της τέχνης.

Ο Άλέκος Λεβίδης γεννήθηκε στην Αθήνα τό 1944. Από νωρίς έδειξε ιδιαίτερη αγάπη στη ζωγραφική, μη θέλοντας όμως να κάνει συστηματικές σπουδές, πήρε μαθήματα σχεδίου από τον Κώστα Μαλάμο και τον Άλεκο Κοντόπουλο από τό 1961—63. Άργότερα για ένα χρόνο στο Παρίσι παρακολούθησε σκηνοθεσία θεάτρου στο Πανεπιστήμιο του Θεάτρου των Έθνών και από τό 1964 ως τό 1969 στη Γενεύη σπούδασε και πήρε τό πτυχίο του αρχιτέκτονα. Όλες αυτές οι σπουδές που δέν γίνονται δειγματοληπτικά αλλά ολοκληρώνονται μέ θεωρητικά και πρακτικά είναι τό αποτέλεσμα της ανησυχίας και της έρευνητικής διάθεσής του γύρω από τις πλαστικές τέχνες. «Και τήν αρχιτεκτονική τή χρησιμοποιώ για τή ζωγραφική», λέει. Έτσι τελειώνοντας τις σπουδές του τίς άφομοιώνει στη ζωγραφική μέ μία καταφανή σκηνογραφική διάθεση, έστω κι άν δέν ασχολήθηκε επαγγελματικά μέ τή σκηνογραφία.

Η έκθεσή του (49 πίνακες μικρών και μεγάλων διαστάσεων) χωρίζονται από τον ίδιο σε ένότητες: Προσωπογραφίες, τοπογραφίες, εικονογραφίες, αντικείμενα. Άλλά όλα τά θέματα που πραγματεύεται ο Άλέκος Λεβίδης πριν άκόμα από κάθε χαρακτηρισμό θεματολογικό και λεπτομερειακό όξύνουν στον θεατή τήν ποιητική διάθεση, ό καλλιτέχνης κυριαρχεί στο θέμα και στο χρόνο που τό προσδιορίζει μέ τον κόσμο τής ψυχής του. Οι εικόνες του είτε κι άν μιλούν για ένα ιστορικό τοπίο του μακρινού παρελθόντος είτε για ένα έντελώς πρόσφατο ή άκόμα για μία άρχαία πόλη του έλληνισμού ή ένα χώρο καθημερινό και οικείο είναι σαν λεπτομερειακά κομμάτια ενός μύθου που ζει πιο έντονα στη σκέψη μας μέσα από έ-

πάλι μαγικές άκτές και ιστορικά έρείπια, παλιά οικοδομήματα και κτιριακά συμπλέγματα αφήνουν να φανεί ή άλλη διάσταση του καλλιτέχνη, ή γνώση του, τής αρχιτεκτονικής γραμμής και του πολεοδομικού βάθους.

Τό άλλο μέρος τής έκθεσης καλύπτουν οι προσωπογραφίες. «Άπό τά πρώτα χρόνια που άρχισα να ζωγραφίζω, από παιδί άκόμα ζωγράφιζα πρόσωπα. Μ' άρέσει ή ανθρώπινη φιγούρα, άκόμα κι άν πρόκειται για ζωγραφική σύνθεση, για πορτραίτο ή για εικόνα φαινομένου. Θά μπορούσα να πω ότι τά έργα μου είναι ανθρώποκεντρικά». Μέ τις προσωπογραφίες στον Άλέκος Λεβίδης έπιστρέφει στην άπώως παραξηγημένη σήμερα έποχή του πορτραίτου. Χρησιμοποιεί μοντέλο άκόμα κι άν πρόκειται τις περισσότερες φορές για μία ψυχολογική προσωπογραφία χωρίς να παραμελεί τά έξωτερικά στοιχεία που τοποθετούν τά πρόσωπα στο κοινωνικό και ιδεολογικό τους περιβάλλον.

Κοιτώντας όρισμένα έργα του καλλιτέχνη διαπιστώνεται ή επίδραση του Γιάννη Τσαρούχη όχι όμως μέ τή διάθεση τής μίμησης αλλά σαν ένας διάλογος μέ τον Έλληνα δάσκαλο μέσα από τις ίδιες φόρμες.

Η ζωγραφική του Άλέκου Λεβίδη, είναι σ' αυτές τις περιπτώσεις, μετατσαρουχική, (άν μπορεί να λεχθεί έτσι). Άποτελεί μία συνέχεια του έργου του Τσαρούχη όχι μόνο γιατί προέρχεται από τις ίδιες πηγές, αλλά γιατί εξελίσσεται από τις ίδιες σκέψεις. Οι ξαναζωγραφισμένοι από τον Άλέκο Λεβίδη πίνακες του Τσαρούχη του 1945 έγιναν όπως ο ίδιος εξηγεί: «Σάν ένας διάλογος μέ τον καλλιτέχνη και μέ μία άλλη έποχή». Έχοντας σαν οδηγό τό σοφό εκείνο

«Πέτρος σε πόζα από σχέδιο του Τσαρούχη του 1937», κάρβουνο

να συναισθημα νοσταλγίας και θαυμασμού του προαιώνιου έλληνισμού παρά από μία ιστορική αλήθεια.

Άν και έζησε πολλά χρόνια τή Δύση, ή ζωγραφική του είναι καθαρά «έλληνική» και οι αναφορές του στον έλληνικό χώρο γεννιώνται από τήν προσπάθεια έμβάθυνσης φυσικής, ιστορικής, μυθολογικής.

«Μ' άρέσει να μελετώ τον έλληνικό χώρο, απ' όπου αρχίζει ή Έλλάδα ως τά δάθη τής Ανατολής και όπου άλλου έπεκτείνεται. Σάν διάθεση, σκέψη και ιδέα ή Έλλάδα μέ άπασχολεί».

Πολλά τοπία ιστορικά: Πομπηία, Άλεξάνδρεια, Συρία, Δήλος, Αίγινα, ιδωμένα τις περισσότερες φορές από τήν ποίηση του Καβάφη και του Σεφέρη, μοιάζουν σαν ένα κουβάρι έτοιμο να ζετυλιχτεί σ' ένα φανταστικό όδοιπορικό του θρύλου και τής ιστορίας. Άλλοτε

«για να μάθει ζωγραφική ν' αναγράψει τους μεγάλους δασκάλους στα μουσεία», ξαναζωγραφίζει έργα του Τσαρούχη (τό επαναλαμβάνει μέ τρεις διαφορετικούς πίνακες) αναπλάθοντας τήν εικόνα και αφήνοντας να φανεί ή προσωπική του δημιουργία. Κατά τήν άποψη του ή ζωγραφική βρίσκεται σε έποχή κρίσης και είναι δύσκολο να ίσχυριστεί κανείς ότι είναι πρωτότυπος. «Αισθάνομαι τήν άνάγκη να γίνωμαι όλο και πιο «συντηρητικός». Να γυρίζω προς τά πίσω. Μ' ενδιαφέρει να κατακτήσω τή ζωγραφική, ή έννοια αντιγραφή ή πρωτοτυπία δέν έχει καμία σημασία. Επί αιώνες οι καλλιτέχνες δουλεύουν πάνω στα ίδια θέματα, μέ τά ίδια ύλικά, άντιμετωπίζοντας τά ίδια άδιέξοδα και τις έκρήξεις. Άλλωστε δέν έχω τή διάθεση να πρωτοτυπήσω».

Κίτσα Μπόντζου